

РЕФЕРАТ

Кевра Инна Чеславовна

Китаб Ибрагима Хосеневича 1861 года из собрания Национальной библиотеки Республики Беларусь как исторический источник.

Дипломная работа 90 с., 2 рис., 51 позиция источников и литературы.
КИТАБ, БЕЛОРУССКИЕ ТАТАРЫ, КОРАН, ХАМАИЛ, ТЕФСИР, АРАБСКОЕ ПИСЬМО, ТРАНСЛИТЕРАЦИЯ.

Актуальность дипломной работы состоит в необходимости изучения истории и культуры белорусских татар, проживавших на территории Беларуси на протяжении более чем 6 веков, посредством изучения их рукописей написанных арабским письмом.

Объектом исследования выступают белорусские китабы.

Предметом исследования являются источниковедческие свойства китабов.

Целью данной дипломной работы является введение в научный оборот одного из неизученных белорусских китабов.

В процессе исследования были применены такие методы как анализ, синтез, обобщение, историко-сравнительный, аналитический, методы индукции и дедукции.

Результаты: Белорусские тексты, написанные арабским письмом представляют собой очень обширную и разнообразную переводную письменность в большинстве своем возникшую не позже XVI- XVII вв. Памятники этой письменности являются очень ценным дополнением к белорусской кирилловской письменности этого периода. Сравнительное их исследование открывает возможность постановки и решения вопросов истории белорусского языка, например проблемы отношения старого белорусского литературного языка к народно-разговорному языку, польско-белорусских языковых отношений и некоторых других.

Письменность белорусских татар представляет несомненный интерес не только для славистики, но и для арабистики и тюркологии.

Изучив китаб И. Хосеневича 1861 года, можно увидеть, что в нем содержится большое количество рассказов о жизни пророков, о ангелах, поучительные истории из жизни святых, наставления для соблюдения праведного пути Аллаха по законам, приписанным в Коране и можно с уверенностью сказать, что данная книга имеет очень большое значение в изучении истории, культуры и религии белорусских татар живущих на территории Беларуси.

РЭФЕРАТ

Кяўра Іна Чаславаўна

Кітаб Ібрагіма Хасеневіча 1861 са збору Нацыянальнай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь як гістарычная крыніца.

Дыпломная работа 90 с., 2 мал., 51 пазіцыя крыніц і літаратуры..

КІТАБ, БЕЛАРУСКІЯ ТАТАРЫ, КАРАН, ХАМАІЛ, ТЭФСІР, АРАБСКАЕ ПІСЬМО, ТРАНСЛІТАРАЦЫЯ.

Аktуальнасць дыпломнай працы абумоўлена неабходнасцю вывучэння гісторыі і культуры беларускіх татар, якія пражывалі на тэрыторыі Беларусі на працягу больш чым 6 стагоддзяў, з дапамогай вывучэння іх рукапісаў напісаных арабскім пісьмом.

Аб'ектам даследавання выступаюць беларускія кітабы.

Прадметам даследавання з'яўляюцца крыніцазнаўчыя ўласцівасці кітабаў.

Мэтай дадзенай дыпломнай працы з'яўляецца ўвядзенне ў навуковы зварот аднаго з недаследаваных беларускіх кітабаў.

У працэсе даследавання былі ўжыты такія метады як аналіз, сінтэз, абагульненне, гісторыка-параўнальны, аналітычны, метады індукцыі і дэдукцыі.

Вынікі: Беларускія тэксты, напісаныя арабскім пісьмом, уяўляюць сабой вельмі шырокую і разнастайную перакладную пісьменнасць ў большасці сваёй узніклую не пазней за XVI- XVII стст. Помнікі гэтай пісьменнасці з'яўляюцца вельмі каштоўным дадаткам да беларускай кірылічнай пісьменнасці гэтага перыяду. Параўнальнае іх даследаванне адкрывае магчымасць пастаноўкі і вырашэння пытанняў гісторыі беларускай мовы, напрыклад праблемы адносін старой беларускай літаратурнай мовы да народна-гутарковай мовы, польска-беларускіх моўных адносін і некаторых іншых.

Пісьменнасць беларускіх татар ўяўляе несумненную цікавасць не толькі для славістыкі, але і для арабістыкі і цюркалогіі.

Вывучыўшы кітаб І. Хасеневіча 1861 года, можна заўважыць, што ў ім змяшчаецца вялікая колькасць апавяданняў пра жыццё прарокаў, аб анёлах, павучальныя гісторыі з жыцця святых, навучанні для захавання праведнага шляху Алаха па законах, прадпісаных у Каране і можна з упэўненасцю сказаць, што дадзеная кніга мае вельмі вялікае значэнне ў вывучэнні гісторыі, культуры і рэлігіі беларускіх татар, якія жывуць на тэрыторыі Беларусі.

ABSTRACT

Kevra Inna Cheslavovna

Kitab Ibrahim Hosenevich 1861 from the collection of the National Library of the Republic of Belarus as a historical source.

Diploma paper 90 p., 2 fig., 51 sources.

KITAB, BELARUSIAN TATARS, QUR'AN, HAMAIL, TEFSIR, ARABIC SCRIPT, TRANSLITERATION.

The relevance of the subject is the need to study the history and culture of Belarusian Tatars lived in Belarus for more than 6 centuries, through the study of the manuscripts written in Arabic script.

The object of the study is the Belarusian Kitabs.

The subject of the study is the historical and cultural information of the Kitab.

The aim of this diploma paper is an introduction to the scientific use of one of the unexplored Belarusian Kitabs.

In the course of the study were used methods such as analysis, synthesis, generalization, historical and comparative, analytical methods of induction and deduction.

Results: Belarusian texts written in Arabic script are a very extensive and varied in translation written mostly no later than XVI- XVII centuries. These texts are a very valuable addition to the Belarusian cyrillic texts from that period. Comparative study opens up the possibility of formulating and solving the problems of the history of the Belarusian language, for example the problem of the relationship of the old Belarusian literary language to the people's spoken language, Polish-Belarusian linguistic relations and some others.

Writings of Belarusian Tatars are of great interest not only for Slavic studies, but also for Arabic Studies and Turkic Studies.

As a result of examining the Kitab of I. Hosenevich 1861, we could notice that it contains a large number of stories about the lives of the prophets, of the angels, instructive stories from the lives of the saints, the instructions for compliance with the righteous path of Allah according to the laws prescribed in the Qur'an and can be safe to say that this book is very important in the study of history, culture and religion of the Belarusian Tatars living on the territory of Belarus.